

ΩΔΗ Σ' ΕΝΑΝ ΩΡΑΙΟ ΘΑΝΑΤΟ

Ὡ Λευκοφόρα, χαῖρε! Ἐὸν μακρὰ ἀπ' τὴν κατα-
[φρόνια
τῶν τιποτένιων, κί' ἀπ' τῶν σκλάβων τῆ ντροπῆ
Φεύγοντας, ἤλθες πρὸς τὸν ἥσμιον τῶν κυπαρισσιῶν,
πρὸς τὴ Γαλήνη καὶ πρὸς τὴ Σιωπῆ.

Χαῖρε! Μπροστὰ σ' ἐμῆς ποῦ μῆς κρατεῖ ἀλυσσό-
[δειους
ἢ Μοῖρα, κί' ἐμπροστὰ σιὸς ταπεινούς,
Τὸ χέρι σου ἔλαμψεν λεύθερον κί' ἐφάνηκε,
Σὰν ἕνας νοῦς.

Ὡραία κί' ἀτάραχη, περήφανη κί' ἐλεύθερη,
γυρμένη, ὦ κόρη, δὲν ξυπνῆς.

Πῶ ἀμίλητη καὶ πῶ λευκὴ ἀπ' τὰ μάρμαρα
τῶν τάφων ποῦ ἀκουμπῆς.

Ἦλθε σὺν πνεῦμα ἢ αἶμα ἀγάλη καὶ ἤρεμα
τὰ μάτια νὰ σοῦ κλείσῃ,

Καὶ μοναχὰ τὸ κυπαρίσσι ἐπάνω σου,
τὸ ἀναμάρτητο κυπαρίσσι,

Τὸ δρόμο δείχνει ποῦ πάει πρὸς τὰ ψηλά,
καὶ ἡ γλῶσση—χαρὰ τῶν ταπεινῶν,

Ἡ γλῶσση, στρωμένη κάτω του ἀπαλά.

Πῶ ὠραῖο τὸ μαρτύριον εἶναι, ἀπὸ μιὰ ζωῆ
μονότονη ἐδῶ κάτω,

Μὰ ἀπ' ὅλα ἀξίζει πῶτερον, ἀπ' ὅλα ἡ στιγμή
ἐνὸς ὠραίου θανάτου,

Ἐνὸς θανάτου, ποῦ ἔρχεται σὺν μιὰ πνοῇ ζεφύρου.
Ἀρχαία καὶ δυνατὴ ἢ Φθορὰ.

Πρὶν ἀπὸ ἐμῆς καὶ πρὶν ἀπὸ τοὺς θεοὺς μας γεν-
[νημένη,
τὸ Χάος αὐτὴ τὸ κυβερνᾷ.

Κάθε Ὀλυμπίου τὸ μέτωπο ἐμπροστὰ τῆς κλίβει.

Κί' ἐὸν τὴν εἶδες νὰ διβαίῃ ἀτάραχη,

Καὶ τὴν ἐκάλεισες περήφανα σιμά σου. Ἄ' ἤλθε
[ἐκείνη...

Σ' ἐδέχτηκε σὴν θεοτικὴν γαλήνην τῆς
μικρῆ βυζαντινῆ ἐκκλησίᾳ.

Τῶν ναπηλιῶν τὸ λίγο φῶς γύρω σου ἀπλώθηκε,
καὶ τοῦ μωσχολιβάνου ἡ εὐωδία.

Κί' ἦταν σὺν κἀνὶ νέο κί' ἀγνωστο νὰ ἐχάριξες,
κἀνὶ πνευματικὸ δ χαμὸς

Στὴν ὄψη σου, ποῦ ἐγένεον μαραμμένα λούλουδα,
σὴν ὄψη τὴ λευκῆ, ὡσὰν φῶς.

Κί' ἀναοργήσαν τῶν βασανισμένων οἱ ψυχῆς
σὴν ἠρεμία τῆς νυκτιᾶς,

Καὶ τῶν βασανισμένων ὄλων οἱ ψυχῆς σὲ ὕμνησαν:
— Ὡ χαῖρε, ἐὸν ποῦ μῆς ξυπνῆς.

ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ

Ἐνα κρῦο ἐξω διαβολεμένο. Ὁ Γενάρης ὁ πολι-
τικός δὲν παίζει σὺν ἔρτη φορτωμένους μὲ χιόνια καὶ
παγωνιῆς. Καλῶς νὰ ἴδῃσθαι γιὰ ὅσους ἔχουν ξύλα
ἄφτονα στ' ἀμπάρι καὶ γεμάτα τὰ κελλάρια ἀπὸ
λογιῶ λογιῶ φαγώσιμα. Τέτοιος ὁ ἐγώισμος ὁ ἀν-
θρώπινος!

Ποῖος ἀπὸ μᾶς ποῦ γύρω στὴ σεμινεῖα ἀντικρύ-
ζαμε τὴ λάψη τῆς τῆ ζωοδότρα. ποῖος σκέφτηκε
μιὰ στιγμὸν γιὰ τὴ φτώχεια τὴν παγωμένη, γιὰ
τὴ στυγερὰ φωτιά καὶ τ' ἀδειανὸ κελλάρι;

Καπνίζαμε τὰ σιγαράκια μας, μερικοὶ ζαπλω-
μένοι σὲ κουνιστὲς καρέκλες, καὶ μερικοὶ στὸ πάτω-
μα, πάνω σὲ πλοῦσιο ἀτζέμικο χαλί καὶ πουπουλι-
νια μαξιλάρια, καὶ κουβεντιάζαμε σὺν πάθαμε νὰ
ὄνειροπλέκουμε.

Εἴμασταν ὅλοι φίλοι παιδιακῆσιοι καὶ μαζεδο-
μασταν ἔτσι συχνὰ νὰ τὰ ποῦμε μὲ τὴν ἡσυχία μας.
Κάποιος εἶχε σβύση τὴ λάμπα. Καλὴ ἰδέα. Ὅλοι
γύρω φωτολουστῆκαμε μὲ τὴ γλυκεῖα τὴ λάψη τῶν
ξύλων πᾶσαν ἀδιάκοπα στὴ σεμινεῖα. Στὶς σκο-
τεινῆς γωνιῆς τῆς κάμαρας βρισκόνταν τοῦ καθενὸς
τὰ περκαμένα. Ποῦ καὶ ποῦ σκηνῆς παλιῆς ἀφήνον-
τας τὴ σκοτεινὰ ἐρχόντανε γύρω στὴ φωτιά, ἀνά-
βαν κ' ἔλαμπαν σὲ λίγο ἀνακατωμένες μὲ τὴς φλό-
γες ποῦ μπροστὰ μας χοροπηδοῦσαν.

Κάποιος μίλησε γιὰ φαντάσματα κ' ἔτσ' ἔρ-
χισε καὶ παλιὴ ἢ κουβίντα, ποῦ γύρισε σὲ λίγο σ' αὐ-
τὲς τὴς παραξένες ὀπτασιῆς ποῦ ἔξαφνα, στὰ καλὰ
καθόμενα, φέρνουνε μπρὸς στὰ δλάνοιτὰ μας μάτια
κανένα δικό μας ποῦ ψυχομαχᾷ χιλιάδες μίλια μα-
κρὰ τὴν ἴδια κείνη τὴ στιγμή.

Ὁ καθένος εἶχε καὶ μιὰ ἱστορία, ἀληθινὴ ἢ
ψεύτικα πιά Θεὸς κ' ἡ ψυχὴ του. Μονάχα ὁ Μι-
κὲς δὲν ἐθόλαξε τσιμουδιά.

— Βρὲ Χιώτη, διαόντρου γιέ, κάποιος τοῦ φωνάζει
ποῦναι καὶ τὸ δικό σου τὸ παραμῦθι; μπάς κ' εἶδες
καὶ σὺ κανένα καλικάντζαρο ποτέ σου;

— Ἐγώ, ἀπαντῶ ὁ Μικὲς, ἔχω μιὰ ἀληθινὴ ἱστο-
ρία νὰ σᾶς πῶ, ἕνα φάντασμα ποῦδα μ' αὐτὰ μου τὰ
δύο μου μάτια.

— Βρὲ ἀμάν, Σιὸρ Μικέ, καὶ ζῆς ἀκόμα;

— Ἀκούστε πρῶτα κ' ἔπειτα λέτε τὴς ξυπνά-
δες σας.

Σιωπάσαμε κι ἄρχισε μὲ σοβαρό.

— Ὅπως ξέρετε ἔφυγα μικρὸς ἀπ' τὴ Χιό, καὶ
τὴν τελευταία φορὰ ἔμεινα ὀχτῶ ὀλόκληρα χρόνια μα-
κρὰ τῆς. Ἄμα τέλειωσα πιά τὴς σπουδῆς μου, κ'
ἔβαλα τὸ δίπλωμα σὴν τσέπη, ἔφυγα γιὰ τὴν ὁμορ-
φή μου πατρίδα χωρὶς κανένα νὰ μνησῶ κεί. Ἦ-
θελα, βλέπετε, νὰ τονε πατήσω ξαφνικά. Ἦταν
βαρυχειμωνιά σὺν καὶ τώρα κ' εἴχαμε φουρτοῦνα
τρικούβερτη, καὶ μὴν τὰ ρωτᾶτε τί τραβήξα. Φτά-
σαμε νύχτα στὴ Χιό. Τὰ δύο φανάρια τὰ χρωματι-
στά, στὸ στόμα τοῦ λιμανιοῦ, μοιάζανε σὰ νὰ μὲ
χαιρετοῦσαν καὶ στὸ βάθος φαίνονταν ἀχνὴ ἢ κοι-
μισμένη πόλη ποῦ ἡ θεία τῆς μ' ἔκαμε νὰ ξεχάσω
ὅλα τὰ βάρη τοῦ ταξιδιοῦ, ὅλους τοὺς πόνους,
πίκρες καὶ χαρὲς τῶ χρόνων ποῦ πέρασα σὴν ξε-
νητεία.

Ἄμα πάτησα στὸ ἅγιο χῶμα πάνω ἐνοιωσα ἀ-
μέτρητη ἀγάπη γιὰ τὸ καθεὶ νὰ μοῦ πλημμυρᾷ
τὴν καρδιά. Χωρὶς νὰ χάσω καιρὸ πῆδηξα σ' ἐν' ἀ-
μάξιν καὶ τραβήξα κατὰ τὸν Κάμπο, τὸν ἀγαπη-
μένο μου τὸν Κάμπο.

Περνοῦσε τ' ἀμάξιν τὰ σπίτια μὲ γρηγορὰ

καὶ τὸ τρίξιμο τῶν τροχῶν μὲ ναυούριζε καὶ μ' ἐρ-
ριχνε σὲ χίλιες δυὸ περασμένες ἐνθύμησεις. Νὰ τὸ
παλάτι τοῦ δικαιοκτῆ, νὰ καὶ ἡ bella vista ἡ ὁμορφὴ
ἀκρογιαλιά μας. Εἶχε πῆς ἡ φουσκοθαλασσά καὶ
τὰ κυματάκια τὰ σγουρὰ δὲ σπάναν πιά μ' ἀγρίαδα
παρὰ γλυκοφιλοῦσαν ἡμερὰ τὴν ἀμμουδιά. Καὶ τὸ
φεγγάρι τώρα λαμποκοποῦσε ἀσημένιο στὸν οὐρανὸ
κ' ἔδλεπα ἀντίκρου στὴν Ἀνατολὴ ν' ἀσπρίζουν
ἀσημολοῦσμένα τὰ σπιτάκια τοῦ Τασμέ. Ἄλλες
σκηνῆς, ἄλλα ζεφαντώματα.

Τώρα ἄρχιζε ἡ σειρά τῶ χωραφιῶν, γυρίσαμε
δεξιὰ καὶ σὲ λίγο φτάσαμε στὰ ξακουστά τοῦ Κάμ-
που περιβόλια. Νὰ τοῦ Σιὸρ Ζαννῆ, νὰ καὶ τοῦ
Σιὸρ Παντιᾶ. Ἀκόμα μερικὰ λεφτὰ καὶ ἄσπρο κα-
τασπρὸ φανηκε φωτολουσμένο καὶ τὸ μαρμαρένιο
σπίτι μας, τριγυρισμένο ἀπ' τ' ἀπέραντό του περι-
βόλι. Φτάσαμε. Ἐκποστῆλνω τὸν ἀμάξιν καὶ μιὰ
καὶ δυὸ πηδῶ πᾶν ἀπ' τὸν τοῖχο. Ἦμουν καλὰ
γυμνασμένος στὸ πῆδημα αὐτό, ἀπ' τὸν καιρὸ ποῦ
ξέφυγα τὴς νυχτιῆς κρυὰ κρυὰ, πότε γιὰ τὸ
θέατρο, — τί θέατρο πιά φανταζέστε — μὰ πῶ συχνὰ
γιὰ πῶ ρομαντικῆς δουλιῆς. Αὐτὸ μοῦ θυμίζει καὶ
τὸ ξυλοβορὸντημα πῶρκα μιὰ νυχτιᾶ πῶ στὸ γυρι-
σμο πηδῶντας κατέβηκα σὺν ἀπὸ μηχανῆς Θεός,
ποῦ νομίζετε;... σὺν ὄμο τὸν πλατὺ τοῦ Κύρη μου,
ποῦ μὲ περιμένει μὲ τὸ ραβδί στὸ χέρι ἀπ' τὴν ἄλλη
τὴ μεριά.

Ἄς ἀφήσουμε τώρα αὐτὸ τὸ ἐπεισόδιο καὶ ἄς
ἐρθοῦμε στὸ φάντασμα.

Ὅλοι κοιμοῦνταν. Ἀνεβαίνω πίντε πίντε τὴς
μαρμαρένιες σκάλες, περπατῶ σιγὰ σιγὰ σὺν ἐξώ-
στη γύρω στὸ σπίτι καὶ βλέπω φῶς στῆς γριῆς παρα-
μῆνας τὴν κάμαρα. Σιμῶνω κεί κοντὰ καὶ τὴνε
βλέπω σκυφτὴ νὰ πλέκῃ κάλτσες μὲ τὰ προκομμένα
γεροντικὰ τῆς χέρια, σκύβοντας κάπου κάπου τὸ
χιονάτο τῆς κεφαλῆς ἀπὸ τὸν ὕπνο. Νυχτερί θᾶξε
φαίνεται. Χτυπῶ λαφρὰ λαφρὰ στὸ παραθύρι, τι-
ναζεταὶ πάνω ἢ κλημένη κι ἀρχίζει νὰ σταυροκοπιέ-
ται σὰ μ' εἶδε σὰ φάντασμα νὰ τῆς γέφυω.

— Χριστὸς καὶ Παναγία!

— Μὴ φοβάσαι, εἶμαι γώ Μικὲς, ὁ Μικὲς σου,
ἔφτασα τώρα ἀπ' τὴν Πόλη.

Πήρασε ὄρα νὰ καταλάβῃ καὶ νὰ συνέρθῃ,
μ' ἀνοιξε στὸ τέλος τὸ παραθύρι κι ἀρχίσαν τὰ
φιλιά.

Δὲ μὲ ρώτησε ποῦ βρέθηκα τόσο ξαφνικά ἢ
χρυσὴ γριούλα. Ἦμουν κεί μπρὸς τῆς, ὁ γιόκακ τῆς
(ἐκείνη μ' εἶχε βυζαξέει) κι αὐτὸ τῆς ἔφτανε. Τί
ἄλλο γύρευε, νὰ μὲ δῇ καὶ νὰ πεθάνῃ.

— Μὰ κόντεψες νὰ τὴν παθῆς ἀπ' τ' ἀλήθεια,
Χρυσούλα μου, μ' ἀπ' τὸ φόβος σου, δὲν εἶν' ἔτσι;
τῆς εἶπα γελαστά. Μπάς καὶ πιστεύεις ἀκόμα σὲ
καλομοῖρες;

— Θεὸς παιδάκι μ' μὴν τύχη καὶ σ' ἀκούση ἢ
βλογημένη.

Αἰτίαν γύρευε κι ἄρχισε τὴν ἱστορία τῆς και-
νούργιας καλομοῖρας τοῦ περιβολιοῦ ποῦ παρουσιάζ-
ζονταν σαβανωμένη.

Ἦστερα ἀπὸ μιστὲς ὥρας κουβέντα μὲ πῆγε
στὴν παλιὰ μου τὴν κάμαρα ποῦ πάντα πιστὰ μοῦ
φύλαγε τοιμασμένη.

Ἐπεσα στὸ κρεβάτι καὶ σὲ λίγο ναυούριζου-
μου ἀπ' τὸ τραγοῦδι τὸ μονότονο τοῦ μαγνηνοπη-
γαδιοῦ ποῦ τόσες ἱστορίες λέγει στῆς νύχτας τῆ
σιγαλιά, ποῦ τόσος τώρα μὲ συγκινεῖς, γιὰτὶ νό-
μιζα πῶς τὸ τραγοῦδι αὐτὸ τὸ πλεγμένο μ' ἔλη μου
τὴν παιδιακῆσια ζωὴ ἦταν αὐτὴ ἢ πατρίδα μου
ποῦ μοῦ μιλοῦσε. Ἔτσι κοιμήθηκα.